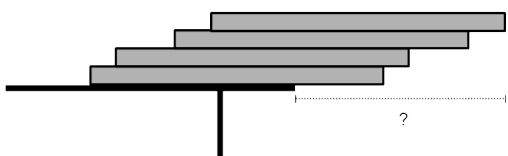

Základy fyziky (1) - Cvičenie 6

Akékoľvek otázky smelo smerujte na
juraj(a)tekel(b)gmail(c)com

Cvičenie bolo 31.10.2023

Príklad 1 (Ťažisko). Majme N hracích kariet/zápalkových škatuliek/krabíc od pizze/niečoho podobného s najdlhšou hranou a . Ako najďalej za hranu stola môže presahovať okraj najvyššej z nich, ak ich ukladáme na seba?

Príklad 2 (■ 1D zrážka). Majme dve telesá, ktoré sa pohybujú po tej istej priamke rýchlosťami v_1 a v_2 .

- Najdite rýchlosť ťažiska a rýchlosti telies v sustave, kde ťažisko stojí.
- Napíšte zákon zachovania energie a zákon zachovania hybnosti v tejto sustave.
- Rozmyslite si, že v tejto sustave "zmeniť svoju rýchlosť na opačnú" je riešením zákona zachovania. Rozmyslite si, prečo to tak nie je v pôvodnej (laboratornej) sustave.
- Najdite rýchlosti v pôvodnej sustave.

Príklad 3 (2D zrážka). Majme dva hmotné body s hmotnosťou m . Jeden stojí, druhý do neho narazí a po zrážke sa nepohybujú po pôvodnej priamke, ale pohybujú sa v rovine. Aký môže byť maximálny uhol medzi smermi ich pohybu?

Príklad 4 (■ Biliard). Majme dve gule rovnakej hmotnosti m a rovnakého polomeru R , ktoré sa pružne zrazia.

- Vhodne zvolte sústavu na popis tejto zrážky.
- Nájdite rýchlosti gúľ po zrážke a situáciu nakreslite.
- Preštudujte prípad, keď jedna z gúľ pred zrážkou stojí.

Príklad 5 (HW Balistické kyvadlo). Bednička s pieskom hmotnosti M visí na špagáte. Rýchlosťou v do nej vletí náboj hmotnosti m a uviazne v nej. Ako výsledok bednička vystúpi do výšky h . Aká bola rýchlosť náboja?

Príklad 6 (HW Približovanie ako nepružná zrážka). Majme dve telesá, ktoré sa odpudzujú silou, ktorá má podobný tvar ako gravitačná.

- Ako vyzerá jej potenciál?
- Ak na začiatku jedno teleso stálo a druhé sa na neho letelo z veľkej vzdialenosti rýchlosťou v , do akej najmenšej vzdialenosti sa telesá dostali?

Príklad 7 (Fyzikálna olympiáda, krajské kolo, kategória D). Na okraji stola výšky H stojí guľa hmotnosti M . Vletí do nej náboj s hmotnosťou m , preletí cez ňu a obe telesá spadnú na zem. Ak sa náboj na začiatku pohyboval rýchlosťou v a po zrážke dopadol do vzdialenosti d od stola, do akej vzdialenosti od stola dopadla guľa? Aká energia sa spotrebovala na prerazenie gule?

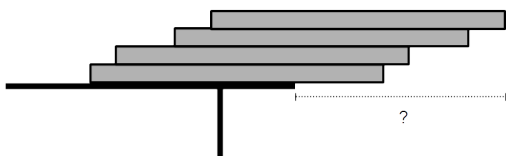
Na domácu úlohu je jeden z príkladov označených HW, druhý potom ako bonus.

Základy fyziky (1) - Cvičenie 6

Akékoľvek otázky smelo smerujte na
juraj(a)tekel(b)gmail(c)com

Cvičenie bolo 31.10.2023

Príklad 8 (Ťažisko). Majme N hracích kariet/zápalkových škatuliek/krabíc od pizze/niečoho podobného s najdlhšou hranou a . Ako najďalej za hranu stola môže presahovať okraj najvyššej z nich, ak ich ukladáme na seba?

Príklad 9 (■ 1D zrážka). Majme dve telesá, ktoré sa pohybujú po tej istej priamke rýchlosťami v_1 a v_2 .

- Najdite rýchlosť ťažiska a rýchlosti telies v sustave, kde ťažisko stojí.
- Napíšte zákon zachovania energie a zákon zachovania hybnosti v tejto sustave.
- Rozmyslite si, že v tejto sustave "zmeniť svoju rýchlosť na opačnú" je riešením zákona zachovania. Rozmyslite si, prečo to tak nie je v pôvodnej (laboratornej) sustave.
- Najdite rýchlosti v pôvodnej sustave.

Príklad 10 (2D zrážka). Majme dva hmotné body s hmotnosťou m . Jeden stojí, druhý do neho narazí a po zrážke sa nepohybujú po pôvodnej priamke, ale pohybujú sa v rovine. Aký môže byť maximálny uhol medzi smermi ich pohybu?

Príklad 11 (■ Biliard). Majme dve gule rovnakej hmotnosti m a rovnakého polomeru R , ktoré sa pružne zrazia.

- Vhodne zvolte sústavu na popis tejto zrážky.
- Nájdite rýchlosti gúľ po zrážke a situáciu nakreslite.
- Preštudujte prípad, keď jedna z gúľ pred zrážkou stojí.

Príklad 12 (HW Balistické kyvadlo). Bednička s pieskom hmotnosti M visí na špagáte. Rýchlosťou v do nej vletí náboj hmotnosti m a uviazne v nej. Ako výsledok bednička vystúpi do výšky h . Aká bola rýchlosť náboja?

Príklad 13 (HW Približovanie ako nepružná zrážka). Majme dve telesá, ktoré sa odpudzujú silou, ktorá má podobný tvar ako gravitačná.

- Ako vyzerá jej potenciál?
- Ak na začiatku jedno teleso stálo a druhé sa na neho letelo z veľkej vzdialenosti rýchlosťou v , do akej najmenšej vzdialenosti sa telesá dostali?

Príklad 14 (Fyzikálna olympiáda, krajské kolo, kategória D). Na okraji stola výšky H stojí guľa hmotnosti M . Vletí do nej náboj s hmotnosťou m , preletí cez ňu a obe telesá spadnú na zem. Ak sa náboj na začiatku pohyboval rýchlosťou v a po zrážke dopadol do vzdialenosti d od stola, do akej vzdialenosti od stola dopadla guľa? Aká energia sa spotrebovala na prerazenie gule?

Na domácu úlohu je jeden z príkladov označených HW, druhý potom ako bonus.